

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา
กับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา
THE CORRERATION BETWEEN CREATIVE LEADERSHIP OF SCHOOL
ADMINITRATORS AND STUDENT CARE AND SUPPORT SYSTEMS
OF SCHOOLS UNDER THE SECONDARY EDUCATION
SERVICE AREA OFFICE PHRA NAKHON SI AYUTTHAYA



¹โสภณ สุขพิมาน และ ²สรสิริ วรवरณ
¹Sophon Sukphiman and ²Sornsiri Voravarn

¹สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์, ประเทศไทย
¹Panyapiwat Institute of Management, Thailand

¹Sukphiman1507@gmail.com, ²Sornsirivor@pim.ac.th

Received: January 4, 2025; **Revised:** January 28, 2025; **Accepted:** January 29, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา 2) ศึกษาระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา มีกลุ่มตัวอย่าง คือ ครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา จำนวน 297 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาภาวะผู้นำการบริหารและการจัดการศึกษา คณะครุศาสตร์ สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์

²อาจารย์ ดร.หม่อมหลวง, คณะครุศาสตร์ สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์

ตารางกำหนดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan 1970, pp. 607-610) และได้มาด้วยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster sampling) โดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม ได้จำนวน 3 โรงเรียน เครื่องมือการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.97 วิเคราะห์ข้อมูลเป็นค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product moment Correlation) ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง 3 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ด้านวิสัยทัศน์ และรองลงมา คือ ด้านความยืดหยุ่น และต่ำที่สุด คือ ด้านจินตนาการ 2) ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง 5 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ด้านการส่งเสริมและพัฒนา รองลงมา คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และต่ำที่สุด คือ ด้านการส่งต่อ และ 3) ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ทั้งในภาพรวมและรายด้านมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับปานกลางถึงระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกคู่

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์, ผู้บริหารสถานศึกษา, ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

Abstract

This research aims to investigate the following objectives: 1) study the level of creative leadership of school administrators under the Phra Nakhon Si Ayutthaya Secondary Educational Service Area Office., 2) examine the level of implementation of the student care and support system under the Phra Nakhon Si Ayutthaya Secondary Educational Service Area Office, and 3) investigate the relationship between the creative leadership of school administrators and the implementation of the student support and assistance system under the Phra Nakhon Si Ayutthaya Secondary Educational Service Area Office. The sample group consisted of 297 teachers from schools under the Secondary Educational Service Area Office, Phra Nakhon Si Ayutthaya. The sample size was determined using Krejcie and Morgan's (1970, pp. 607-610) table and selected through cluster sampling, with schools as the sampling units. Three schools were chosen

for the study. The research instrument was a five-point Likert scale questionnaire with an overall reliability coefficient of 0.97. Data analysis included basic statistical measures such as mean and standard deviation, along with Pearson Product-Moment Correlation analysis. The results of this study provided that 1) the overall level of creative leadership among school administrators under the Phra Nakhon Si Ayutthaya Secondary Educational Service Area Office was high. When considering individual aspects, all three dimensions were rated at a high level, with vision having the highest average score, followed by flexibility, and imagination being the lowest. 2) the overall implementation level of the student support and assistance system in schools under the Phra Nakhon Si Ayutthaya Secondary Educational Service Area Office was also high. When analyzed by individual aspects, all five dimensions were rated at a high level. The highest-rated aspect was promotion and development, followed by individual student recognition, with referral being the lowest, and 3) the creative leadership of school administrators and the implementation of the student support and assistance system in schools under the Phra Nakhon Si Ayutthaya Secondary Educational Service Area Office showed a statistically significant positive correlation at a moderate to high level $p .01$ across all aspects.

Keywords: Creative leadership, school administrators, student care and support system

บทนำ

จากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 54 รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลา 12 ปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่า่ย รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่างๆ เพราะการศึกษานั้นคือการพัฒนาคนให้มีความรู้ ความสามารถ เพื่อนำมาเป็นเครื่องกำกับการใช้ความรู้ ความสามารถไปในทางสร้างสรรค์ อันจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและสังคมโดยรวม ในการจัดการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาการจัดการศึกษาให้ประสบความสำเร็จได้นั้น คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลที่สำคัญในการบริหารโรงเรียน และพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 255 เป้าหมายของหลักการพัฒนาการศึกษาคือการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และมีจุดมุ่งหมายในการพัฒนา คือ การให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบ

อาชีฟ (หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551) ผู้บริหารควรมีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ซึ่งมีความสำคัญต่อการบริหารสถานศึกษาในยุคใหม่ที่ต้องคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ เพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงและส่งผลกระทบต่อตัวผู้เรียนและองค์กรโดยเน้นสร้างคนให้มีลักษณะคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ คิดผลิตภาพและคิดรับผิดชอบ (ไพฑูรย์ สินลารัตน์ 2559) การบริหารงานในรูปแบบเดิมที่ยึดติดกับกฎระเบียบและโครงสร้างที่ล้าหลังอาจไม่สามารถตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น ความสามารถในการเป็นผู้นำที่สามารถคิดอย่างสร้างสรรค์มีวิสัยทัศน์และปรับตัวได้จึงมีความจำเป็น ซึ่งส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพและความสามารถในการบริหารงานของสถานศึกษา ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาสถานศึกษาในยุคปัจจุบันเนื่องจากช่วยให้ผู้บริหารสามารถรับมือกับความไม่แน่นอนและความซับซ้อนของปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีนโยบายให้หน่วยงานในสังกัดดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนครบทุกหน่วยงานอย่างเป็นระบบ นำวิธีการและเครื่องมือที่ได้มาตรฐานมาใช้ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพตามที่สังคมต้องการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2567) การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนครูที่ปรึกษาเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับตัวผู้เรียนมากที่สุด จึงมีบทบาทสำคัญได้การดำเนินงานและดำเนินเครื่องมือต่างๆ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลของนักเรียนแต่ละคนเพื่อนำข้อมูลมาให้การช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างเหมาะสม

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่า จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าวจะเห็นได้ว่า การบริหารสถานศึกษาจะต้องมีความรู้ ความสามารถ และภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์เพื่อที่จะทำให้ประสิทธิผลของการบริหารงานภายในโรงเรียน มีประสิทธิผลบรรลุตามเป้าหมายและความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนซึ่งเป็นระบบที่สำคัญที่ช่วยในการดูแลนักเรียนแต่ละคน ให้ได้รับการช่วยเหลือและส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาตามความถนัดและความสนใจของนักเรียน ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เพื่อนำผลการศึกษามาพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา
2. เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา กับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามลำดับหัวข้อ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ปีการศึกษา 2567 จำนวน 1,275 คน จากจำนวนสถานศึกษา 29 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้คือ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ปีการศึกษา 2567 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางกำหนดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan 1970, pp. 607-610) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 297 คน ได้มาด้วยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster sampling) โดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยการสุ่มได้จำนวน 3 โรงเรียน และใช้ครูทั้งหมดของโรงเรียนที่สุ่มได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา กับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง โดยการศึกษาจากกรอบแนวคิดต่างๆ เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำมาประกอบในการสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา กับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา จำนวน 1 ฉบับ ซึ่งแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นการสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นคำถามลักษณะตรวจสอบรายการ (Check list) จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงานและตำแหน่ง/วิทยฐานะ

ตอนที่ 2 เป็นการสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ซึ่งมีข้อคำถามที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้งหมด 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านวิสัยทัศน์ 2) ด้านความยืดหยุ่น และ 3) ด้านความคิดสร้างสรรค์ จำนวน 17 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นการสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน นักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ซึ่งมีข้อคำถามที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ซึ่งประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมและพัฒนา 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา และ 5) การส่งต่อ จำนวน 26 ข้อ

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอตามลำดับ โดยใช้สถิติการวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความสัมพันธ์โดยใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation Coefficient) โดยรวมและรายด้านเพื่อนำไปอธิบายข้อมูลในรูปแบบตารางต่อไป

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยใช้ค่าสถิติเชิงพรรณนา ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยนำเสนอรายละเอียดผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยาในภาพรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1.	ด้านวิสัยทัศน์	4.28	.75	มาก	1
2.	ด้านความยืดหยุ่น	4.23	.68	มาก	2
3.	ด้านจินตนาการ	4.20	.67	มาก	3
รวม		4.20	.66	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = .66) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง 3 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านวิสัยทัศน์ ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = .75) และรองลงมา คือ ด้านความยืดหยุ่น ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = .68) และต่ำที่สุด คือ ด้านจินตนาการ ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = .67)

2. ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้วยการใช้ค่าสถิติเชิงพรรณนา ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยนำเสนอรายละเอียดผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้ โดยนำเสนอรายละเอียดผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ในภาพรวมและรายด้าน

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1.	ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.44	.66	มาก	2
2.	ด้านการคัดกรองนักเรียน	4.41	.66	มาก	4
3.	ด้านการส่งเสริมและพัฒนา	4.46	.63	มาก	1
4.	ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	4.42	.67	มาก	3
5.	ด้านการส่งต่อ	4.39	.65	มาก	5
รวม		4.42	.65	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = .65) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง 5 ด้าน โดยด้านที่มี

ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการส่งเสริมและพัฒนา ($\bar{X} = 4.46$, S.D.= .63) รองลงมา คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X} = 4.44$, S.D.= .66) และต่ำที่สุด คือ ด้านการส่งต่อ ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = .65)

3. ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูล ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา โดยใช้การวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Product Correlation Coefficient) โดยนำเสนอรายละเอียดผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ (r) ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ในภาพรวมและรายด้าน

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์	Y ₁	Y ₂	Y ₃	Y ₄	Y ₅	Y _t
X ₁	.68**	.66**	.68**	.67**	.65**	.71**
X ₂	.73**	.69**	.68**	.67**	.64**	.73**
X ₃	.73**	.75**	.72**	.71**	.68**	.74**
X _t	.73**	.74**	.73**	.72**	.69**	.76**

**p < .01

จากตารางที่ 3 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ในภาพรวม (X_t กับ Y_t) มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (r=.76) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษารายด้าน (X₁- X₃) กับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในภาพรวม (Y_t) พบว่ามีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในระดับสูงทุกคู่ (r = .71-.74) ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวม (X_t) กับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนรายด้าน (Y₁-Y₅) พบว่า มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในระดับสูง 4 คู่ (r = .72-.74) และระดับปานกลาง 1 คู่ (r = .69) สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษารายด้าน (X₁- X₃) กับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนรายด้าน (Y₁-Y₅) พบว่า มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ในระดับสูง 5 คู่ ($r = .71-.75$) และระดับปานกลาง 10 คู่ ($r = .64-.69$) สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ทั้งในภาพรวมและรายด้านมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในระดับปานกลางถึงระดับสูง

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง ผลการวิจัย ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา มีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. จากผลการวิจัยและการสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษามีวิธีการปฏิบัติงานที่ส่งผลดีต่อองค์กร มีความคิดเชิงสร้างสรรค์ สามารถคิดหาวิธีการใหม่ๆ เพื่อแก้ปัญหาตามสถานการณ์ได้อย่างสร้างสรรค์ สามารถจูงใจให้บุคลากรทุกฝ่ายสามารถปฏิบัติงานร่วมกันเพื่อผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จินตนา แสนภูวะ (2566 :217) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ตามความเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาปละครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากน้อยไปหามาก ได้แก่ ด้านความยืดหยุ่น ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ด้านวิสัยทัศน์และด้านจินตนาการ

2. ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีความเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทั้ง 5 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านการส่งเสริมและพัฒนารองลงมา คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และต่ำที่สุด คือ ด้านการส่งต่อ แสดงให้เห็นว่ามีการดำเนินงานอยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวมและรายด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยามีโครงสร้างการบริหารงานที่ชัดเจน และแสดงให้เห็นการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานจากทุกฝ่ายในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสอดคล้องกับ พรสุตา เหลืองมุข (2566, น.114) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้วงจรคุณภาพเต็มมิ่ง

สำหรับโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ในสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับขวัญเนตร มูลทองจาด (2564, น.72) ได้ทำการศึกษาคำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดอุดมรังสี โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา การส่งต่อ และการคัดกรองนักเรียน

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ในภาพรวม (X_t กับ Y_t) มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูงและรายด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกสูงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ โดยคู่ที่มีความสัมพันธ์สูงสุด คือ ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ด้านจิตนาการ (X_3) กับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการคัดกรองนักเรียน (Y_2) รองลงมา คือ ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ด้านจิตนาการ (X_3) กับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล (Y_1) และคู่ที่ต่ำที่สุด คือ ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ด้านความยืดหยุ่น (X_2) กับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งต่อนักเรียน (Y_5) จากผลการวิจัยนี้แปลความหมายได้ว่า สถานศึกษาที่ผู้บริหารมีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์สูง สถานศึกษานั้นจะมีผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสูงด้วย ในทางกลับกัน ถ้าสถานศึกษาที่ผู้บริหารมีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ต่ำ สถานศึกษานั้นก็จะจะมีผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่ำด้วย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษามีความเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ซึ่งกล่าวได้ว่าระดับการมีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นตัวบ่งชี้ระดับของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของอัจจิมา วาหะและสุดาพร ทองสวัสดิ์ (2567 , บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาคำความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนอง ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 3) ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา โดยรวมและรายด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกสูงมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการพัฒนาตนเองหรือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาควรมีการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ให้มากขึ้น ซึ่งภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ดังกล่าวมีความเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทำให้การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงขึ้น ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2560). *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560*. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. สืบค้นเมื่อ 19 ธันวาคม 2567, จาก https://drive.google.com/file/d/1mKyU6tkVWLL5b6vfwHNEzqkcqVXf_H-m/view
- ไพฑูริย์ สีนลารัตน์. (2559). *การศึกษาไทย 4.0 ปรัชญาการศึกษาเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพ*. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2567). *คู่มือการคัดเลือกสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาเพื่อรับรางวัลระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประจำปี 2567*. สืบค้นเมื่อ 13 มกราคม 2568, จาก <https://udn1.go.th/archives/8831>
- จินตนา แสนภูวา. (2566). *ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- พรสุตา เหลืองมุก. (2566). *การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้วงจรเดมมิ่งสำหรับโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดสำนักบริหารการศึกษาพิเศษ*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ขวัญเนตร มูลทองจาด. (2564). *การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดอุดมรังสี*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร.

อัจจิมา วาหะและสุดาพร ทองสวัสดิ์. (2567). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
พังงา ภูเก็ต ระนอง. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.